

Rogaland valgte BiblioFil

Etter en omfattende anbudskonkurranse falt valget på BiblioFil for alle folke- og skolebibliotek i Rogaland fylke.

LES MER PÅ SIDE 7

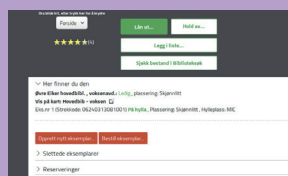
Infobrev 3 / 2019

Rogaland fylke har valgt BiblioFil som biblioteksystem for sine bibliotek. Her representert ved noen av våre nye kunder: Randaberg bibliotek, Suldal folkebibliotek, Time bibliotek, Kvitsøy folkebibliotek, Gjesdal folkebibliotek, Sandnes bibliotek, Sola bibliotek og Klepp bibliotek. (Foto: Rogaland fylkeskommune).

Kundepresentasjon:
Det flerspråklige bibliotek
LES MER PÅ SIDE 3

Katalogisering på web
LES MER PÅ SIDE 4

Websøk 25 år
LES MER PÅ SIDE 6

eBokBib – dansen varer litt til

I slutten av januar i år sendte vi oppsigelse til alle bibliotekene som har benyttet eBokBib som utlånssystem for e-medier. Vi sendte også med en forklaring på hvorfor vi valgte å terminere eBokBib, og at 2019 ble det siste året hvor eBokBib var i drift.

Vi har mottatt svært mange tilbakemeldinger, og alle har vært positive! Man har vist stor forståelse for at situasjonen som har oppstått er vanskelig, og at et slikt utfall da er en naturlig konsekvens. Samtlige har beklaget at utfallet ble som det ble, og mange uttrykker at det er vemodig.

Vi setter stor pris på disse tilbakemeldingene. Det er tydelig at eBokBib har spilt, og fremdeles spiller, en viktig rolle. Det er vi stolte av.

Rett før sommerferien fikk vi en forespørsel fra bibliotekene i Stavanger, Bergen, Trondheim og Kristiansand om vi kunne utsette termineringen av eBokBib med tre måneder. Vi hadde rett i forkant mottatt omtrent likelydende forespørsel fra fylkesbiblioteket i Nordland. Vi tok en ny vurdering, og fant ut at dette kunne vi gå inn på, forutsatt at avtalen for bruk av eBokBib ble forlenget tilsvarende for de konsortiene disse bibliotekene inngår i. Dette fikk vi bekreftet rett over sommeren og gikk så ut med informasjonen om at termineringen av eBokBib først vil skje 1. april 2020.

Vi gir forøvrig tilbud om forlenget drift til alle bibliotek som bruker eBokBib.

Hva betyr så dette? Er det likevel ikke sikkert eBokBib termineres?

Vi kan avvise alle eventuelle spekulasjoner rundt dette. Det som skjer nå, er kun en utsettelse av det uungåelige. Det er ikke noe håp om videreføring av eBokBib. Markedet og forutsetningene er like tøffe nå som da beslutningen ble fattet.

Vi overlater podiet til de nye aktørene, som kan utvikle tjenestene videre. Det blir spennende å følge med på. Med nye modeller for utlån av lydbøker, har en ny brikke falt på plass.

Vi synes det er interessant hva bibliotekene tenker om de nye modellene. Utlånsmodellen for e-bøker som har vært i drift i halvannet år, har påført bibliotekene betydelige ekstraavgifter til innkjøp av utlån, sammenlignet med den tidligere eksemplarmodellen. Den foreslåtte utlånsmodellen for lydbøker gir ikke bibliotekene noe håp om at denne trenden vil snu. Snarere tvert i mot. Hvor går smertegrensen?

Vi har, og vil også i framtida, ha et tett samarbeid med aktørene som utvikler utlånsløsninger for e-medier. Som utvikler av BiblioFil vet vi et og annet om hva slags informasjon lånerne og bibliotekene ønsker å hente ut av utlånssystemene for e-medier, og presentere i BiblioFil. Lånerne ønsker oppdatert status på sitt samlede forhold til biblioteket ett sted. Bibliotekene ønsker bl.a. å kunne søke i tilgjengelige titler, både fysiske og elektroniske, ett sted. Dette stedet er i BiblioFil.

BiblioFil vil også kunne tilby utlånsløsninger for e-medier autentisering av både lokale og nasjonale lånerne, slik at de kan gi tilbud om utlån av e-medier til alle bibliotekets lånerne. Det er nyttig for alle parter med en tett integrasjon mellom utlånssystemet for e-medier og BiblioFil.

Det blir en spennende tid framover, også etter at eBokBib er historie.

Vi holder fast ved at vi er inne i siste dans for eBokBib – denne blir bare litt lenger enn opprinnelig tenkt.

Ola Thori Kogstad, daglig leder

RFID og BiblioFil på web

Det finnes i hovedsak to forskjellige løsninger for RFID brukt mot BiblioFil. Den beste løsningen er fullt ut integrert med BiblioFil. Da er det BiblioFil som styrer når noe skal leses fra RFID-leseren, og eventuelt om alarmfunksjonen skal slås på eller av (ved innlevering, utlån, kassering osv.).

Så langt er det kun Bibliotek-Systemer As som har en løsning som er fullt integrert mot BiblioFil, og den er kun utviklet for RFID-utstyr vi leverer.

Ingen andre leverandører har valgt å levere en integrert løsning mot BiblioFil. Deres løsninger baserer seg på at man bruker funksjonstaster for å starte/stoppe lesing fra RFID-leseren, eller at leseren alltid er aktiv. Svakheten med slike løsninger er at man enten får litt flere manuelle operasjoner, eller risikerer at man får lest inn informasjon fra RFID-leseren også når man ikke ønsker det (f.eks. i andre applikasjoner).

I disse løsningene er det en utfordring å vite om alarmfunksjonen skal slås på eller av, altså om man er i en utlåns- eller innleveringssituasjon. En løsning på dette er at man selv må trykke en tast for å aktivere alarmen, eller en annen for å deaktivere den. Dette krever flere tastetrykk og blir mer tungvindt. Derfor har man utviklet et program som forsøker å «lese» skjermbildet, og analysere det, for å finne ut hva man skal gjøre med alarmfunksjonen (av eller på). Slike løsninger er sårbare, fordi de må omprogrammeres så snart det skjer endringer i BiblioFil. Ved overgang til BiblioFil på web er dette en relevant problemstilling.

BiblioFil på web kjører jo i nettleseren, og det skapte nye utfordringer for vår integrasjon med RFID-lesere. Vi ønsket selvsagt fortsatt å kunne levere en løsning som var minst like god som tidligere:

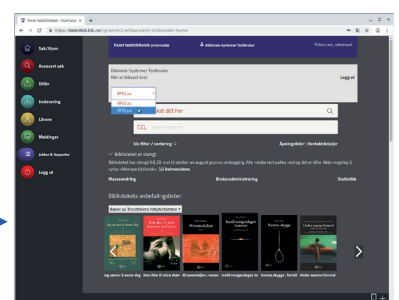
Installasjon og oppsett av RFID i m2-int

Vår standard RFID-løsning må fortsatt installeres på PC-en. Deretter kan man laste ned og kjøre «installasjonspakke for RFID mellomvare» fra <http://www.bibsys.no/install/rfid-mellomvare.php> - vi har en løsning for både 64- og 32-bits Windows.

Når mellomprogramvaren er installert, må RFID aktiveres i innstillingene for de brukerne som skal ha tilgang til dette.

I BiblioFil på web (m2-int) logger man seg inn, venstreklikker på brukernavnet øverst på siden, og aktiverer RFID. Deretter er det BiblioFil som styrer når noe skal leses fra RFID-leseren, og eventuelt om alarmfunksjonen skal slås på eller av (om det er innlevering, utlån, kassering osv. som gjøres).

RFID må aktiveres
for hver enkelt
bruker i BiblioFil på
web.

Kundepresentasjon: Det flerspråklige bibliotek

▲ DFB låner ikke bare ut bøker, men tilbyr også ressurssider for språkkaféer. Her fra en språkkafé arrangert på Bergen Offentlige Bibliotek.

◀ Nyinnkjøpte bøker til DFB-samlingen klare for innlasting i automatlageret.

Tekst og foto: Irene Hole og Helén Sakrihei, Nasjonalbiblioteket

Det flerspråklige bibliotek (DFB) er en nasjonal tjeneste som skal bistå norske bibliotek i å tilby gode bibliotekstjenester til sine brukere. Den største aktiviteten er utlån av bøker og filmer på mange språk. Samlingen inneholder bøker på rundt 70 språk og om lag 50 av disse språksamlingene pleies aktivt.

Utvalg, innkjøp og katalogisering gjøres av medarbeidere på Nasjonalbiblioteket i Oslo, mens utlån, og videre oppfølging, som fornyelser, purringer og erstatningskrav etc. håndteres av Depotbiblioteket i Mo i Rana, der samlingen befinner seg i automatlageret. Dette arbeidet krever tett samarbeid mellom kolleger i Oslo og Mo i Rana, og Nasjonalbiblioteket har utviklet egne digitale verktøy for formålet. I tillegg har Bibliotek-Systemer As levert en velfungerende kommunikasjonsløsning mellom BiblioFil og automatlagersystemet, som sørger for korrekte og oppdaterte sirkulasjonsdata.

I og med at samlingen er lagret i automatlageret, er utlånsarbeidet en nesten helautomatisk prosess. Bøkene er «kaoslagret» sammen med Depotbibliotekets øvrige samling, og har ingen fast plassering i lageret.

Enkeltpublikasjoner bestilles i vår katalog, som er tilgjengelig på dfb.nb.no. Bokpakker bestilles i skjema som ligger på samme nettside. Bokpakkene settes sammen av DFBs personale, og blir så overført til BiblioFil. Bestillingene overføres så automatisk hver morgen fra BiblioFil til automatlageret. Enkeltpublikasjoner sendes dagen etter at bestillingen er registrert, og bokpakker sendes normalt ut innen fem virkedager etter skjema er sendt inn.

Selv om utlån av bøker og filmer er det viktigste tilbudet fra DFB, er det langt fra det eneste. Språkspill, norskkurs, vandrestillinger og eventyrposer lånes også ut, og gjennom det årlige felleskjøpet hjelper vi bibliotekene med å kjøpe inn bøker på utvalgte språk til egne samlinger. Felleskjøpsbøkene katalogiseres av oss og MARC-poster følger med som en del av tilbudet. Felleskjøpet annonseres seinhøstes hvert år og er åpent bare en kort periode. Nettbutikken for øvrig er åpen året rundt og tilbyr et utvalg tospråklige barnebøker, språkspill og den snakkende pennen PENpal, som kan brukes sammen med de tospråklige barnebøkene.

Vi holder jevnlig foredrag for bibliotekarstudenter og biblioteksansatte rundt omkring i Norge i tillegg til å arrangere den årlige konferansen Flerkulturelt bibliotekmøte på Nasjonalbiblioteket i Oslo.

To nye tilbud fra DFB som begge ble lansert våren 2019, er e-bokportalen verdensbiblioteket.no og ressurssider om språkkaféer.

Verdensbiblioteket.no har oppstått gjennom et nordisk prosjekt støttet av Nordisk ministerråd og tilbyr foreløpig et knippe e-bøker og e-lydbøker på arabisk, somali, tigrinja, persisk og bosnisk/serbisk/kroatisk. Tilbudet er gratis og kan benyttes av alle i Norge. Verdensbiblioteket.no er pr. i dag i en betaversjon, og det jobbes med å forbedre brukeropplevelsen og utvide tilbudet av titler og språk.

Ressurssidene om språkkaféer (<https://dfb.nb.no/vare-tilbud/sprak-kafe>) er utarbeidet i samarbeid med NBF Flerkult og Leser søker bok, og tilbyr hjelp og lure tips både for den som skal arrangere språkkafé for første gang og for den erfarne som trenger å ta det et skritt videre. Ressurssidene legger vekt på fordelene ved å bruke litteratur som grunnlag for samtalene i språkkaféen.

Som mange bibliotekarer rundt om i landet fikk med seg, startet utsendelse av erstatningskrav for DFB-materiale opp i vår, etter lang tids pause. De som skal ha kreditnota, må smøre seg med ytterligere tålmodighet. En del tekniske utfordringer må løses før dette er på plass. Planen er å være i gang med regelmessige utsendelser av erstatningskrav og kreditnota i løpet av høsten.

DFB-samlingen er lagret sammen med Depotbibliotekets øvrige samling i automatlageret

FAKTABOKS

- I 2018 sendte Depotbiblioteket ut 85 923 DFB-publikasjoner til norske bibliotek. 72 213 i bokpakker og 13 710 som enkeltlån.
- Kontakt oss på dfb@nb.no

Katalogisering på web

Katalogmodulen har vært en av Bibliofil's grunnmoduler. Hva som er registrert på hver enkelt katalogpost er fortsatt essensielt for gjenfinning av det som finnes i basen. Med nye oppgaver for folkebibliotekene, gratis metadataleveranser og nasjonale søketjenester har hverdagen for den tradisjonelle katalogisatoren endret seg.

I nasjonale tjenester som Biblioteksøk ser man resultatene av at de samme titlene har blitt katalogisert i forskjellige bibliotek, med ulik praksis. Det er utallige måter å gjengi en tittel, til tross for et ganske konsist regelverk, dette fører til mange duplikater og mye støy i gjenfinningen.

Med fri tilgang til metadata bør det ikke lenger være nødvendig at hvert enkelt bibliotek bruker mye tid på å katalogisere. Dette vil også frigjøre tid til andre oppgaver for bibliotekarene. Denne tankegangen har vært styrende når vi nå har utviklet katalogisering i Bibliofil på web.

Dette ser man blant annet i at katalogisering fra bunnen av er en av de siste hovedfunksjonene som kommer på plass i Bibliofil på web. Da de første bibliotekene tok i bruk Bibliofil på web i fjor høst var det med svært begrensede muligheter til å katalogisere. Da var det kun mulig å importere katalogposter fra eksterne kilder som Bokbasen eller BIBBI. I tillegg var det mulig å opprette og endre eksemplarer.

Som i all utvikling av Bibliofil på web har vi vært opptatt av at jobben skal kunne gjøres med så få tastetrykk som mulig. Søk i vanlig søkefelt gir også treff i eksterne kilder, i et eget fanekort, og du får lagt inn katalogpostene med ett tastetrykk.

Det hender man har behov for å endre katalogposter. De første mulighetene til å redigere postene i Bibliofil på web, gjaldt lokale felter som hylleoppstilling og serielinking. Særlig sistnevnte har vi jobbet mye med for å forenkle og forbedre.

I Bibliofil på web skiller vi ikke lenger mellom ulike moduler. Skal du endre på en katalogpost, opprette nye eksemplarer eller redigere eksemplarer, søker du opp tittelen på samme måte som når du skal se om den er på hylla. Valget om å redigere eksemplarer eller redigere katalogposten finner du i postvisningen, hvis du har tilgang til dette.

Eks.nr 52 (Strekkode: 06240308881052) bind 18 **På hylla**, Plassering: Tidsskrift, Hylleplass: ILL

Eks.nr 53 (Strekkode: 06240308881053) bind 18 **På hylla**, Plassering: Tidsskrift, Hylleplass: ILL

Opprett nytt eksemplar... Bestill eksemplar...

> Reserveringer

> Fakta

> Deling

> Tips låner(e) på e-post

> Tips låner(e) med SMS

Rediger post Opprett periodika Opprett serie

> Marcpost

Menyvalg for å opprette eksemplarer og redigere katalogpost finner du inne på postvisninga i Bibliofil på web. Har katalogposten dokumenttypen j eller jp kan du velge å opprette den som et periodikum i Periodikamodulen.

Redigering av eksisterende katalogposter, utover å koble titler sammen i serie eller redigere hylleplassering, er noe av det nyeste som er på plass i Bibliofil på web. For å beholde konsise katalogposter, og hindre utallige varianter av titler i Biblioteksøk og lignende tjenester, er det nå lagt inn en sperre på hvilke MARC-tagget som kan redigeres i katalogposter fra «sikre» kilder.

\$p Delittittel	Gullguttene
\$w Sorteringsdefelt	sjøens helt
*260	
\$a Sted	Oslo
\$b Forlag	Oktober
\$c År	2014
*300	
\$a Omfangsider	581 s.
\$b Ill.materiale	kart
*520	
\$a Note: Sammenheng av dokumentets innhold	
Våren er i anmarsj. Året er 1941 og M/T Iberia ligger i dokk utenfor L.	
*650 2	Rediger indikator
\$3 Aut.nummer	
13109000	
*650 2	Rediger indikator
\$3 Aut.nummer	
13109000	

I katalogposter fra autoriserte kilder er det kun enkelte felter man får lov til å endre på.

Når man ønsker å redigere en katalogpost i Bibliofil på web sjekker systemet om katalogposten kommer fra Bokbasen eller BIBBI. Hvis den gjør det, er det kun enkelte felt du kan endre på, dette er felt som emneord, noter ol. Tittel, ordningsord og fysisk form er blant feltene du ikke får lov til å endre. Hvis katalogposten ikke er fra BIBBI eller Bokbasen kan du redigere eller legge til/ta bort MARC-tagget som du selv ønsker.

Når dette skrives, starter vi jobben med å lage muligheter til å opprette katalogposter fra bunnen av. Dette vil også inkludere å opprette og endre katalogmaler.

Innkjøp

Innkjøpsmodulen er en forlengelse av katalogprogrammet. Her har vi også fått på plass de viktigste funksjonene i nettleseren.

Allerede da de første bibliotekene tok i bruk Bibliofil på web høsten 2018, var muligheten til å motta bestilte eksemplarer fra f.eks BS-online på plass. I løpet av de siste månedene har vi også fått på plass mulighet til å bestille eksemplarer på eksisterende poster og i samme operasjon sende bestillingen til leverandør, via e-post eller som brev.

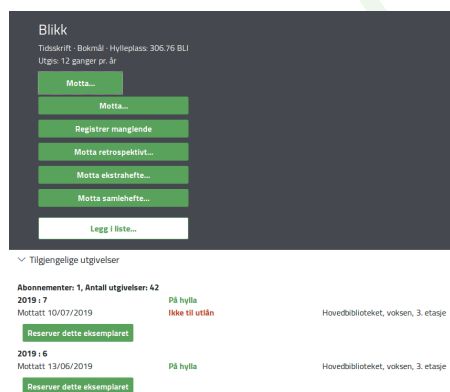
Du kan også registrere flere bestillinger av eksemplarer og sende bestilling samlet i etterkant. Hvis du ikke vil sende alle bestillinger du har liggende på vent, kan du sende bestillinger til én leverandør eller alle bestillinger til en avdeling.

Periodika

Periodikamodulen er også en av søsknene til katalogmodulen og her er mye på plass i nettleseren. I tillegg til muligheten til å motta

både nye, retrospektive og manglende hefter, kan du opprette nye abonnementer og registrere nye periodikum på web.

Valget om å registrere en tittel som periodika får du når du søker opp en tittel som har dokumenttype j eller jp i MARC-tag *019\$b og som ikke er registrert som periodika fra før. Da kan du legge inn opplysninger om periodisitet og abonnementet. Har du tegnet et nytt abonnement på et eksisterende periodikum kan du enkelt opprette dette i Bibliofil på web.

Bliikk
Tidsskrift: Bokmål: Hylleplass: 306.76 BL1
Utgis: 12 ganger pr. år

Motta...
Motta...
Registrer manglende
Motta retrospektiv...
Motta ekstrahfte...
Motta samlehefte...
Legg i liste...

✓ Tilgjengelige utgivelser

Abonnement: 1, Antall utgivelsen: 42
2019: 7
Mottatt: 10/07/2019
På hylle
Ikke til utlån
Reserver dette eksemplaret
Hovedbiblioteket, voksen, 3. etasje

2019: 6
Mottatt: 13/06/2019
På hylle
Reserver dette eksemplaret
Hovedbiblioteket, voksen, 3. etasje

◀ Du kan motta peridoka-hefter i Bibliofil på web.

Overgang til MARC 21 og RDA

◀ I løpet av høsten 2019 vil alle Bibliofil-baser konverteres til MARC 21

MARC 21 tar som kjent om kort tid over som utvekslingsformat for bibliografiske poster mellom biblioteksystemene og andre aktører i Norge. Ønsket om dette skiftet har modnet over tid, og med innføringen av de nye katalogiseringsreglene RDA, ble det klart at tiden var kommet. Man ønsket ikke å introdusere støtte for RDA i NORMARC, men heller ta skrittet over til MARC 21 som utvekslingsformat.

Legg merke til at all omtale av nasjonalt MARC-format dreier seg om utvekslingsformat, altså hvilket format katalogpostene skal ha når de maskinelt utveksles mellom aktører som bruker bibliografiske poster i landet. Valg av utvekslingsformat berører ikke hvilket format eller hvordan det enkelte biblioteksystem lagrer eller redigerer katalogposter internt. Her velger det enkelte biblioteksystem helt fritt ut fra hva de mener er det beste.

Bibliofil har i alle år vært bygget rundt lagring av katalogposter i en generisk MARC-struktur. Over dette generiske MARC-laget, har vi lagt flere spesifikke MARC-format, bl.a. NORMARC og MARC 21.

Pr. i dag benytter Bibliofil NORMARC som registrerings- og lagringsformat. At vi bruker det samme formatet som både registreringsformat og utvekslingsformat er ikke tilfeldig. Med mindre man fullt ut kan fange opp og lagre all informasjon fra ett format over i formatet det konverteres til, vil konverteringen medføre tap. Man mister informasjon, og man mister ofte presisjon.

For oss er det viktig å beholde all informasjon som utveksles, og at presisjonen ikke reduseres. Vi mener at den beste måten å oppnå dette på, er å bruke MARC 21 ikke bare som utvekslingsformat,

men også som registrerings- og lagringsformat i Bibliofil.

MARC 21 er ikke fremmed for oss. Bibliotek-Systemer As utvikler og drifter Biblioteksøk på oppdrag fra Nasjonalbiblioteket (NB), og kjernen i Biblioteksøk er en Bibliofilinstallasjon. I denne installasjonen brukes MARC 21 som lagringsformat for de sammenslåtte katalogpostene. Det betyr at vi for alle folkebibliotek som bruker Bibliofil og deltar i Biblioteksøk, allerede har gjort en automatisk konvertering fra NORMARC til MARC 21.

Ved overgangen til MARC 21 som registrerings- og lagringsformat i Bibliofil er det to hovedoppgaver vi skal håndtere. Det ene er å oppdatere programmene til å håndtere MARC 21 og RDA. Her vil vi i første omgang sørge for at all eksisterende funksjonalitet videreføres, og så vil vi etter hvert tilby mer funksjonalitet som utnytter nye muligheter som introduseres med RDA. Her har vi god hjelp av Storbybibliotekene og fagutvalgene i Bibliofil som gir oss gode innspill og ideer til ny funksjonalitet.

Det andre er å utarbeide og gjennomføre konvertering fra NORMARC til MARC 21. Dette er en engangsjobb som skal kjøres på alle Bibliofil-bibliotek omtrent på samme tid nær årsskiftet.

Selve konverteringen består av to trinn. Hovedkonverteringen vil skje med Nasjonalbibliotekets tabeller og nyeste versjon av verktøyet for konvertering av MARC-poster, Usemarcon, som vi har brukt i Biblioteksøk helt siden starten for å konvertere alle katalogposter fra NORMARC til MARC 21. Deretter vil vi kjøre en tilleggskonvertering for å ta delfelt og tagger som tabellene fra NB ikke behandler, men som vi tenker er viktige. Usemarcon konverterer kun delfelt og tagger den vet hvordan skal konverteres og tabellene til NB lar en god del felt som ikke passer inn i standard MARC 21 være ubehandlet.

I tillegg til å beholde dokumenttype, vil vi i tilleggskonverteringen behandle flerspråkighet i katalogpostene. Vi vil også fylle ut taggene 336 til 338 med termer og koder fra RDA.

Konvertering av bok- og mediebasene fra NORMARC til MARC 21 vil vi utføre gratis. Konverteringen vil være helautomatisk. Vi vil ta vare på katalogen i NORMARC-format, slik at vi har mulighet til å justere konverteringen i etterkant, om det skulle være behov for det.

Lokal bruk av lagringsformatet som bryter med reglene for formatet må unngås. Det gjelder for NORMARC og det gjelder i enda større grad for MARC 21.

Websøk og Samsøk i 25 år

På messen Bok-94 ble plansjer og tanker rundt websøk vist frem. På bildene ser vi blant andre Ola Thori Kogstad og Tore Morkemo, som fortsatt er sentrale personer i Bibliotek-Systemer As.

Internett og de forskjellige tjenestene som bys fram der, er i dag en omfattende del av alle folks hverdag. Vi bruker tjenestene nærmest uten å tenke over det, på arbeidsplassen, på nettbrettet og ikke minst på mobiltelefonen. En tilværelse uten internett virker som steinalder, og er helt utenkelig for de fleste av oss både privat og i jobbsammenheng.

Slik var det ikke i 1994. Går vi 25 år tilbake, er vi ved det åpne internettets barndom i Norge. Internett ble i sin tid oppfunnet av det amerikanske forsvaret, og ble i tidlige tider også brukt av universiteter og akademiske miljø. Imidlertid ble internett primært brukt for utveksling av e-post og oppkobling til lukkede databaser og tjenester. Det var først da tjenesteplattformen World Wide Web ble introdusert i 1993, og vi fikk den første nettleseren Mosaic, som ikke bare viste tekst, men også bilder, at internett ble interessant for mange. Et vesentlig grep var også at WWW var en åpen tjeneste, som ingen hadde rettigheter til og kunne kreve lisenser for.

I februar i 1994 stod hele landet på hodet for OL på Lillehammer, og det var også det første arrangementet som syntes på internett i Norge. Det var resultatservice, enkelte artikler og bilder, og allerede da så man at internett var svært godt egnet for denne typen tjenester. Tekst-TV, om noen husker denne tjenesten, fikk en mektig konkurrent.

Vi i Bibliotek-Systemer As var nysgjerrige, og mente at bibliotekene her hadde en ny arena som de burde ta i bruk. Selvsagt skulle de tilby statisk informasjon om biblioteket, som f.eks. åpningstider og informasjon om arrangementer, men vi mente at bibliotekene også burde vise fram hva de hadde av bøker, musikk og filmer til utlån. Vi ønsket at bibliotekene skulle gjøre søking i katalogen tilgjengelig på internett.

I mai 1994 arrangerte vi et internettseminar hos oss i Larvik, hvor et titalls bibliotek deltok. Her kunne vi vise den første prototypen på Websøk. Det ble virkelig et kreativt seminar hvor bibliotekene umiddelbart tok poenget, men hvor fokus naturlig nok var på hvordan den nye teknologien kunne hjelpe bibliotekene i det daglige arbeidet. Kunne man bruke dette på biblioteket til å søke i andre baser, så ville det jo forenkle referansearbeidet og fjernlåns-tjenestene. Kunne man også kanskje søke i flere baser samtidig, og få resultatet presentert i en samlet oversikt? På den måten kunne man slippe å søke enkeltvis i basene. Allerede på dette første seminaret ble altså Samsøk etterspurt.

Søking i BIBLIOTHEK-baser via Internettet

På Internettseminaret her i Larvik den 10. mai ble det vist forskjellige tjenester som benytter Internettet for å finne og hente informasjon. Dette er tjenester som blir tilgjengelige for bibliotek som knytter til Internettet. I tillegg til de standard tilgjengelige tjenestene, ble det demonstrert hvordan fjernsøk mot andre BIBLIOTHEK-baser tilknyttet Internettet kan foregå.

Det er to ting man ble slått av ved denne demonstrasjonen av fjernsøk:

- * Det ene var hvor enkelt det var å starte selve søket.
- * Det andre var hvor raskt det hele gikk.

Denne fjernsøkingen bruker tjenesten World Wide Web for å hente og presentere søkeresultatet. Dette er en tjeneste som er svært i vinden for tiden, og som brukes til å distribuere mange forskjellige typer informasjon på Internettet. World Wide Web benytter seg ikke av tradisjonell innlogging med brukernavn og passord, når den forespør en maskin om informasjon. Den kommuniserer direkte med en tjeneste som er gjort tilgjengelig på maskinen. På denne måten får vi et fjernsøk som kjennetegnes av:

- * Ingen innlogging med navn og passord.
- * Enhetlig brukergrensesnitt. Om man henter ned GATT-avtalen eller gjør et fjernsøk i Trondheim folkebiblioteks BIBLIOTHEK-base, så presenteres resultatet enhetlig i det samme programmet.

Samtidige søk i flere BIBLIOTHEK-baser

Under demonstrasjonen av fjernsøk på Internettseminaret kom det spørsmål om det var mulig å søke i flere BIBLIOTHEK-baser samtidig på bakgrunn av et søkebegrep, såkalt multicasting. Til dette svarte vi at vi jobbet med saken. Det er derfor hyggelig å kunne fortelle at vi nå også har en løsning for dette.

Det er forøvrig interessant å lese hvordan tilnærmingen til ny teknologi var. Det vi i dag tar som en selvfølge, måtte forklares i detalj. Se utsnitt av vår nyhet-artikkel sommeren 1994 om temaet.

Websøk ble videreutviklet utover 1994, og kun uker etter internettseminaret i mai, hadde vi den første versjonen av Samsøk klar. Navnet vi ga tjenesten den gang var Multicast.

Bibliotekene ville gjerne ta i bruk de nye tjenestene, og spesielt Multicast, som nytere. Men uten ytere blir det lite å nyte. Bibliotekene måtte også bidra. Alle forstod dette, men det satt ganske langt inne å tørre og vise fram sin egen katalog, med alle sine inkonsistenser, feil, mangler og kreative lokale løsninger. Tenk hva de andre bibliotekene ville si når de så det?

Vår løsning på dette ble en form for mild tvang. Bibliotekene fikk tilgang til Multicast først etter at de hadde stilt sin egen katalog tilgjengelig for søk på internett.

Høsten 1994 var Asker bibliotek første folkebibliotek med åpent søk på internett. Deretter fulgte flere av de store og mellomstore bibliotekene etter.

Bibliotekene var tidlig ute med å tilby tjenester på internett. De var gjerne først i kommunen, noe som vi tenker på den ene siden er naturlig, men som vi også tenker at bibliotekene kan være stolte av.

Websøk og Samsøk hadde i utgangspunktet et fokus på bibliotekene som brukere, men Websøk flyttet raskt brukerfokus over på lånerne. Samsøk var et internt bibliotekverktøy fram til 2003, hvor Telemark fylke ble de første som tilbød samtidig søk i fylkets bibliotekbaser for lånerne. Etterhvert kom også de andre fylkene med, og nær samtlige fylker hadde Samsøk i drift i årene etterpå.

Websøk er stadig like populær og kommer med ny funksjonalitet kontinuerlig. Med BiblioFil på web integreres hele biblioteksystemet med Websøk, og både lånerne og bibliotekarere får all funksjonalitet i nettleseren.

Hva med Samsøk? Etter at NBs Biblioteksøk nå er i drift over hele landet, er det plass for Samsøk? Det er et godt spørsmål. Biblioteksøk er en utmerket tjeneste, som dekker svært mange av funksjonene som også Samsøk dekker. Imidlertid er det foreløpig slik at Samsøk ennå har noe funksjonalitet som Biblioteksøk ikke har. Samsøk er også fleksibelt mht. til hvilke baser som inngår i søk, og det gjør at f.eks. skoler kan inngå i Samsøk.

Vi har ingen planer om å fase ut Samsøk. Hvis Biblioteksøk utvikles slik at den dekker flere av funksjonene Samsøk er alene om i dag, vil vi vurdere dette spørsmålet nærmere.

TIPS- HJØRNET

Brukeradministrering på web

Det har nå kommet en funksjon for å opprette BiblioFil-brukere i BiblioFil på web. Du kommer til denne fra startsiden og valget «Bibliotekarfunksjoner». For å få tilgang til Brukeradministrering må brukeren få tilgang til dette via Fellesinnstillinger – tkTilgang – Tilgang til å administrere brukere.

Under Brukeradministrering kan du opprette nye brukere, slette brukere eller endre passordet til brukerne dine. Du kan også «låse» en bruker, hvis brukeren blir lenge borte fra biblioteket f.eks i en svangerskapspermisjon.

Du har også tilgang til alias-fila fra Brukeradministrering, det er der du administrerer e-post-aliasene. Du kan gå inn på den enkelte brukeren for å sørge for videresending av e-post fra e-postadressen generert av BiblioFil til den kommunale e-postadressen (hvis det er denne som brukes).

Fra valget «Rediger e-post alias» kan du opprette eller redigere e-postaliaser som sender e-poster til en gruppe av mottakere, f.eks til alle som jobber i barneavdelingen.

Man kan nå opprette og redigere BiblioFil-brukere i BiblioFil på web.

Brukeradministrering				
Søk etter bruker				
Søk...				
Rediger e-post alias		Ny bruker		
Navn	Brukernavn	Passord	Låst	Mer
Inlead testbruker	inlead	Endre passord	☐	***
Bibliotek-Systemer Testbruker	bibsys-test	Endre passord	☐	***
Automat	automat	Endre passord	☐	***
Skranke Skranlesen	skranke	Endre passord	☐	***
Roger Niva	roger	Endre passord	☐	***
Odd Arne Jensen	odd	Endre passord	☐	***
Ashild Haga	ashild	Endre passord	☐	***

Nytt felles biblioteksystem i Rogaland

Tekst og foto: Rogaland fylkeskommune

Bibliotekenes tjenester blir først og fremst mer tilgjengelige for folk flest. De blir enklere å bruke, lettere å søke og finne fram i, og mange vil merke at de blir mer selvhjulpne med det nye systemet.

Den nye løsningen, BiblioFil, leveres av Bibliotek-Systemer As og tas i bruk på de fleste folkebibliotek og skolebibliotek i Rogaland. – Rogaland er det første fylket som kjører et slikt anbud der så mange kommuner er med. Vi har opplevd stor interesse for prosjektet fra hele landet, og forventer lignende anbudsprosesser fra andre fylker i tiden framover, sier fylkesbiblioteksjef Britt Ellingsdalen.

De ansatte i bibliotekene vil merke at de får en helt ny mobilitet, da de alltid har muligheten for å ta biblioteksystemet med seg i lommen. Videre vil grensesnittene for lånerne og ansatte i større grad smelte sammen, slik at publikum kjenner igjen det de ansatte viser, og de ansatte har bedre forutsetninger for å veilede lånerne direkte på deres enheter. Det nye biblioteksystemet vil også få en bedre kobling mellom bibliotekenes fysiske og digitale samlinger.

Starter i Sandnes

Sandnes bibliotek blir et av de første bibliotekene som skifter til det nye biblioteksystemet allerede i september. Deretter vil alle kommunene og skolene tas fortløpende, til alle er over på det nye systemet i løpet av høsten 2021. – Vi har ventet lenge på dette, og ser fram til en enklere hverdag for både lånerne og ansatte, sier avdelingsleder Anne Tjørhom Frick ved Sandnes bibliotek.

Folkets valg

– Du kjøper ikke en bil du ikke har prøv kjørt eller et hus du ikke har vært på visning. Det samme prinsippet bør gjelde for kjøp av IT-systemer. Det er viktig å teste ut funksjonalitet, arbeidsprosesser og brukergrensesnitt på dem som faktisk skal bruke løsningene, sier fylkesbiblioteksjefen.

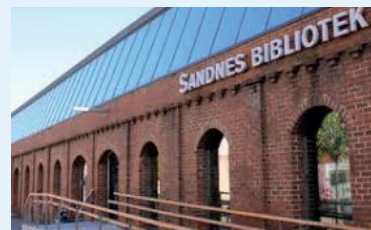
I anbudsarbeidet for nytt biblioteksystem er det testet noen forhåndsdefinerte arbeidsprosesser, fordelt på vanlige bibliotekbrukere, skoleelever og ansatte i bibliotekene. Resultatet og tilbakemeldingene fra de som testet systemet har vært avgjørende for hvilket system vi valgte.

Økt samarbeid

– Vi er godt fornøyd med valget vi har tatt, og gleder oss til kommunene tar det nye biblioteksystemet i bruk. Dette åpner for mange muligheter for tettere samarbeid mellom bibliotekene i Rogaland, sier fylkesbiblioteksjefen.

– Det viktigste er uansett at dette er en god løsning, med stor fleksibilitet som også framstår endringsdyktig i årene som kommer. Den digitale utviklingen går fort, og skal vi henge med i utviklingen var det viktig for oss å få et system og en leverandør som deler våre tanker om et moderne biblioteksystem, avslutter fylkesbiblioteksjef Britt Ellingsdalen.

Sandnes bibliotek er et av bibliotekene i Rogaland som nå skal bruke BiblioFil. De gikk over til BiblioFil i midten av september.

Vi gratulerer!

Bibliofil-familien utvides og siden sist kan vi ønske disse velkommen:

Folkebibliotek:

- Granvin bibliotek, som skal slås sammen med Voss bibliotek.
- Klæbu folkebibliotek, som skal slås sammen med Trondheim folkebibliotek.
- Songdalen bibliotek, som skal slås sammen med Kristiansand folkebibliotek.
- Audnedal folkebibliotek, som skal slås sammen med Lyngdal bibliotek.
- Sandnes bibliotek

Skolebibliotek:

- Granvin barne- og ungdomsskole i Granvin kommune (Voss)
- Engerdal barne- og ungdomsskole i Engerdal kommune
- Ydalir skole i Elverum kommune
- Benterud skole i Ringerike kommune
- Finsland, Tunballen, Rosseland og Songdalen skoler i Songdalen (Kristiansand)
- Sørborgen og Tanem skoler, samt Klæbu ungdomsskole i Klæbu (Trondheim)

Meråpent

Siden sist har bibliotekene i Gaular og Vindafjord blitt installert, og vi har i skrivende stund 13 installasjoner av Meråpent bibliotek som skal installeres i høst. Vi kommer derfor tilbake til dette i neste utgave av Infobrevet.

Granvin er et av bibliotekene som nå har tatt i bruk Bibliofil. De skal slås sammen med Voss bibliotek. Foto: Theresa Wallevik.

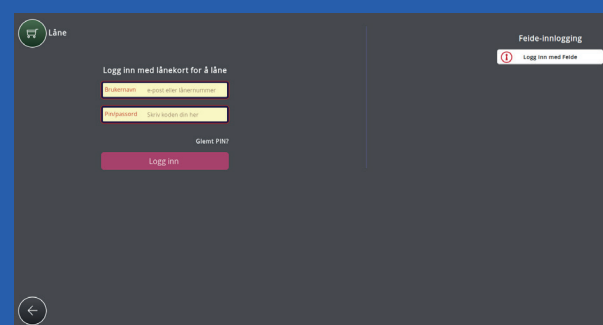
TIPS-HJØRNET

Innlogging med Feide

Kommuner som ønsker det, kan nå la elever identifisere seg med Feide når de skal bruke Bibliofils tjenester på nett. Dette gjelder både det nye selvbetjente utlånet, Skoleautomaten, og ved innlogging på Mine Sider. Vi tar en engangsavgift for å sette dette opp, så hvis dere ønsker dette - ta kontakt med bestill@bibsyst.no.

Når man har aktivert innlogging med Feide kan elevene likevel logge inn med lånenummer og PIN-kode hvis de heller ønsker det.

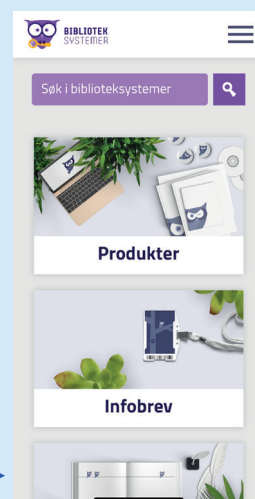

Innlogging med Feide på Skoleautomaten

Nye hjemmesider

Vi er endelig i gang med å lage nye hjemmesider for Bibliotek-Systemer As. Vårt mål med hjemmesidene er at de skal bli enklere å navigere i og få et mer moderne design. Vi har hentet inn ekstern kompetanse for å gjøre denne jobben. Nettsidene er designet av Lotte Thori og skal programmeres av firmaet R8.

Vi er i gang med å lage nye hjemmesider. Her er en smakebit på designet.

**BIBLIOTEK
SYSTEMER**

Bibliotek-Systemer As · Postadresse: Boks 2093, 3255 Larvik · Besøksadresse: Farete 8, 3271 Larvik
Telefon: 33 11 68 00 · E-post: firmapost@bibsyst.no · www.bibsyst.no
Tekst og foto: Bibliotek-Systemer As · Redaktør: Marie Chetwynd Eikeland · Trykk: LOS Digital AS (422553)